

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

NGUYỄN VĂN TÙNG

**ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG QUẢN LÝ RỪNG VÀ
ĐẤT LÂM NGHIỆP DO ỦY BAN NHÂN DÂN XÃ
QUẢN LÝ TẠI HUYỆN LỤC NAM, TỈNH BẮC GIANG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2012

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

NGUYỄN VĂN TÙNG

**ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG QUẢN LÝ RỪNG VÀ
ĐẤT LÂM NGHIỆP DO ỦY BAN NHÂN DÂN XÃ
QUẢN LÝ TẠI HUYỆN LỤC NAM, TỈNH BẮC GIANG**

**CHUYÊN NGÀNH: LÂM HỌC
MÃ SỐ: 60.62.02.01**

LUẬN VĂN THẠC SỸ KHOA HỌC NÔNG NGHIỆP

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: PGS.TS. VÕ ĐẠI HẢI

THÁI NGUYÊN - 2012

LỜI CẢM ƠN

Luận văn “*Đánh giá thực trạng quản lý rừng và đất lâm nghiệp do uỷ ban nhân dân xã quản lý tại huyện Lục Nam, tỉnh Bắc Giang*” được hoàn thành tại Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên theo chương trình đào tạo Cao học Lâm nghiệp khoá 18, giai đoạn 2010 - 2012.

Trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn, tác giả đã nhận được sự quan tâm, giúp đỡ của Ban giám hiệu nhà trường, Khoa Đào tạo sau Đại học cùng toàn thể các thầy, cô giáo Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên, nhân dịp này tác giả xin chân thành cảm ơn về sự giúp đỡ quý báu đó.

Trước tiên, tác giả xin gửi lời cảm ơn chân thành nhất tới PGS.TS. Võ Đại Hải - người hướng dẫn khoa học, đã trực tiếp hướng dẫn, tận tình chỉ bảo, giúp đỡ, truyền đạt những kiến thức quý báu và dành những tình cảm tốt đẹp cho tác giả trong suốt thời gian học tập cũng như trong thời gian thực hiện luận văn.

Xin gửi lời cảm ơn tới UBND huyện Lục Nam cũng như UBND các xã trong huyện và bà con nhân dân trên địa bàn công tác đã giúp đỡ và tạo điều kiện thuận lợi cho tác giả trong quá trình triển khai thu thập số liệu ngoại nghiệp phục vụ cho luận văn.

Cuối cùng tác giả xin chân thành cảm ơn các đồng nghiệp, bạn bè và người thân trong gia đình đã luôn bên cạnh giúp đỡ, động viên tác giả trong suốt thời gian học tập và hoàn thành luận văn.

Xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 9 năm 2012

Tác giả

MỤC LỤC

Lời cảm ơn	i
Mục lục	ii
Danh mục các ký hiệu và chữ viết tắt	v
Danh mục các bảng	vi
Danh mục các sơ đồ	vii
ĐẶT VẤN ĐỀ	1
Chương 1: TỔNG QUAN VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU	3
1.1. Trên thế giới	3
1.2. Ở Việt Nam.....	7
1.3. Nhận xét đánh giá chung.....	17
Chương 2: MỤC TIÊU, ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	19
2.1. Mục tiêu nghiên cứu	19
2.1.1. Mục tiêu chung	19
2.1.2. Mục tiêu cụ thể	19
2.2. Đối tượng nghiên cứu.....	19
2.3. Giới hạn nghiên cứu	19
2.4. Nội dung nghiên cứu	20
2.5. Phương pháp nghiên cứu	20
2.5.1. Quan điểm và cách tiếp cận của đề tài	20
2.5.2. Phương pháp nghiên cứu cụ thể.....	22
Chương 3: ĐIỀU KIỆN TỰ NHIÊN - KINH TẾ XÃ HỘI	25
3.1. Điều kiện tự nhiên.....	25
3.1.1. Vị trí địa lý	25
3.1.2. Địa hình, thổ nhưỡng	25
3.1.3. Khí hậu, thủy văn.....	26
3.1.4. Hiện trạng đất đai và tài nguyên rừng.....	27
3.2. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	28

3.2.1. Dân số, dân tộc, lao động	28
3.2.2. Thực trạng phát triển kinh tế	29
3.2.3. Điều kiện cơ sở hạ tầng.....	30
3.2.4. Điều kiện văn hóa – xã hội.....	30
3.3. Nhận xét và đánh giá chung	31
3.3.1. Thuận lợi.....	31
3.3.2. Khó khăn.....	31
Chương 4: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	33
4.1. Đánh giá thực trạng công tác giao đất, giao rừng tại huyện Lục Nam.....	33
4.2. Đánh giá tình hình tổ chức quản lý rừng và đất lâm nghiệp do UBND xã quản lý tại huyện Lục Nam	41
4.2.1. Diễn biến rừng và đất lâm nghiệp đã giao và chưa giao tại xã Lục Sơn, huyện Lục Nam	41
4.2.2. Hiện trạng rừng và đất lâm nghiệp đã giao và chưa giao tại xã Nghĩa Phương, huyện Lục Nam.....	53
4.2.3. Tình hình tổ chức quản lý rừng và đất lâm nghiệp đã giao và chưa giao tại xã Cẩm Lý.....	62
4.3. Đánh giá tình hình tổ chức quản lý rừng và đất lâm nghiệp do UBND các xã quản lý tại huyện Lục Nam.....	71
4.3.1. Một số quy định chung về tổ chức quản lý rừng và đất lâm nghiệp do UBND xã quản lý trong các văn bản quy phạm pháp luật.....	71
4.3.2. Tình hình tổ chức quản lý rừng và đất lâm nghiệp do UBND xã Lục Sơn quản lý	73
4.3.3. Tình hình tổ chức quản lý rừng và đất lâm nghiệp do UBND xã Nghĩa Phương quản lý.....	76
4.3.4. Tình hình tổ chức quản lý rừng và đất lâm nghiệp do UBND xã Cẩm Lý quản lý	78
4.3.5. Đánh giá chung về tình hình tổ chức quản lý rừng và đất lâm nghiệp do UBND xã trên địa bàn huyện Lục Nam quản lý	82

4.4. Phân tích điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội, thách thức và bài học kinh nghiệm trong quản lý rừng và đất lâm nghiệp do UBND xã quản lý tại huyện Lục Nam	84
4.1.1. Mô hình phân tích SWOT	84
4.1.2. Bài học kinh nghiệm trong quản lý rừng và đất lâm nghiệp do UBND xã quản lý tại huyện Lục Nam	89
4.5. Bước đầu đề xuất một số giải pháp góp phần nâng cao hiệu quả quản lý rừng và đất lâm nghiệp do UBND xã quản lý tại huyện Lục Nam.....	93
4.5.1. Chính sách quản lý rừng và giao đất, giao rừng	93
4.5.2. Chính sách tài chính và tín dụng	93
4.5.3. Nhóm giải pháp về tuyên truyền, nâng cao nhận thức.....	94
4.5.4. Nhóm các giải pháp về chính sách và thực thi pháp luật	95
4.5.5. Giải pháp đổi mới tổ chức quản lý và khuyến khích các thành phần kinh tế tham gia phát triển rừng	96
4.5.6. Giải pháp về khoa học công nghệ, giáo dục đào tạo và khuyến lâm	97
4.5.7. Giải pháp phát triển nguồn nhân lực	97
4.5.8. Hỗ trợ của các ngành và hợp tác quốc tế	98
4.5.9. Giải pháp quản lý đất đai và sử dụng rừng bền vững	98
4.5.10. Tổ chức thực hiện.....	99
Chương 5: KẾT LUẬN, TỒN TẠI, KHUYẾN NGHỊ.....	100
5.1. Kết luận	100
5.2. Tồn tại.....	103
5.3. Khuyến nghị	103
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU VÀ CHỮ VIẾT TẮT

Viết tắt	Nghĩa đầy đủ
BQL	Ban quản lý
DT	Diện tích
FAO	Tổ chức Nông Lương của Liên hợp quốc
GDP	Tổng sản phẩm nội địa
GIS	Công nghệ hệ thống toàn cầu
GTZ	Tổ chức Hợp tác kỹ thuật Đức
IUCN	Tổ chức Bảo tồn thiên nhiên quốc tế
JICA	Cơ quan hợp tác quốc tế Nhật Bản
KFW3	Dự án Phục hồi và quản lý rừng bền vững tại Bắc Giang – pha 3
LNXH	Lâm nghiệp xã hội
LSNG	Lâm sản ngoài gỗ
NN	Nhà nước
PRA	Đánh giá nông thôn có sự tham gia
PTNT	Phát triển nông thôn
SO	Điểm mạnh-Cơ hội
ST	Điểm mạnh-Thách thức
SWOT	Điểm mạnh-Điểm yếu-Cơ hội-Thách thức
UBND	Ủy ban nhân dân
WO	Điểm yếu-Cơ hội
WT	Điểm yếu-Thách thức
WWF	Tổ chức Bảo vệ động vật hoang dã thế giới

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 4.1. Diện tích rừng và đất Lâm nghiệp phân theo chủ quản lý tính đến ngày 31/12/2011 của huyện Lục Nam, tỉnh Bắc Giang	34
Bảng 4.2. Thực trạng rừng và đất lâm nghiệp đã giao và chưa giao của huyện theo loại đất, loại rừng tính đến ngày 31/12/2011 của huyện Lục Nam	37
Bảng 4.3. Tình hình cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất cho đối tượng hộ gia đình tại huyện Lục Nam, tỉnh Bắc Giang	38
Bảng 4.4. Tình hình giao đất lâm nghiệp của các xã trong huyện Lục Nam tính tới 31/12/2011	40
Bảng 4.5. Diễn biến rừng và đất lâm nghiệp đã giao và chưa giao tại xã Lục Sơn, trong giai đoạn 2000 - 2011	42
Bảng 4.6. Hiện trạng rừng, đất lâm nghiệp và trữ lượng gỗ phân theo chủ quản lý tại xã Lục Sơn tính tới ngày 31/12/2011	44
Bảng 4.7. Các chỉ tiêu lâm học trong ô tiêu chuẩn đo đếm rừng tự nhiên.....	46
Bảng 4.8. Tình hình thực hiện giao đất, giao rừng trên địa bàn xã Lục Sơn giai đoạn 2000 - 2011	47
Bảng 4.9. Tình hình thực hiện công tác cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất trên địa bàn xã Lục Sơn giai đoạn 2000 - 2011	48
Bảng 4.10. Tình hình tổ chức quản lý diện tích rừng và đất lâm nghiệp chưa giao của xã Lục Sơn	51
Bảng 4.11. Diễn biến rừng và đất lâm nghiệp đã giao và chưa giao tại xã Nghĩa Phương trong giai đoạn 2000 – 2011	53
Bảng 4.12. Hiện trạng rừng, đất lâm nghiệp và trữ lượng gỗ phân theo chủ quản lý tại xã Nghĩa Phương tính tới ngày 31/12/2011.....	55
Bảng 4.13. Các chỉ tiêu lâm học trong ô tiêu chuẩn đo đếm rừng tự nhiên.....	57
Bảng 4.14. Tình hình thực hiện giao đất, giao rừng trên địa bàn xã Nghĩa Phương giai đoạn 2000 - 2011	57
Bảng 4.15. Tình hình thực hiện công tác cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất trên địa bàn xã Nghĩa Phương giai đoạn 2000 - 2011	59

Biểu 4.16. Tình hình tổ chức quản lý diện tích rừng và đất lâm nghiệp chưa giao của xã Nghĩa Phương	61
Bảng 4.17. Diễn biến rừng và đất lâm nghiệp đã giao và chưa giao của xã Cẩm Lý trong giai đoạn 2000 - 2011	62
Bảng 4.18. Hiện trạng rừng, đất lâm nghiệp và trữ lượng gỗ phân theo chủ quản lý xã Cẩm Lý, huyện Lục Nam tính tới ngày 31/12/2011	64
Bảng 4.19. Các chỉ tiêu lâm học trong ô tiêu chuẩn đo đếm rừng tự nhiên.....	66
Bảng 4.20. Tình hình thực hiện giao đất, giao rừng trên địa bàn xã Cẩm lý giai đoạn 2000 - 2011	66
Bảng 4.21. Tình hình thực hiện công tác cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất trên địa bàn xã Cẩm lý giai đoạn 2000 - 2011	68
Bảng 4.22. Tình hình tổ chức quản lý diện tích rừng và đất lâm nghiệp chưa giao của xã Cẩm Lý	70
Bảng 4.23. Lượng gỗ khai thác trái phép và số vụ vi phạm lâm luật tại xã Lục Sơn giai đoạn 2008 - 2011	75
Bảng 4.24. Lượng gỗ khai thác trái phép và số vụ vi phạm lâm luật tại xã Nghĩa Phương giai đoạn 2008 – 2011	78
Bảng 4.25. Lượng gỗ khai thác trái phép và số vụ vi phạm lâm luật tại Cẩm Lý giai đoạn 2008 - 2011	81
Bảng 4.26. Phân tích SWOT đối với công tác quản lý rừng và đất lâm nghiệp do UBND xã quản lý tại huyện Lục Nam	84

DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ

Hình 2.1: Sơ đồ các bước nghiên cứu của đề tài.....	21
---	----

ĐẶT VẤN ĐỀ

Vấn đề quản lý rừng đã được thực hiện từ rất lâu ở trên thế giới. Chính phủ các nước có nền kinh tế phát triển như: Thụy Điển, Nhật Bản, Pháp,... rất quan tâm chú ý tới những vấn đề này. Ở Thụy Điển nhà nước chỉ quản lý 25% diện tích rừng và đất rừng, các công ty lớn sở hữu 25%, còn lại 50% diện tích rừng và đất rừng còn lại thuộc sở hữu của các hộ tư nhân. Bên cạnh đó, chính phủ nhiều nước còn thực hiện nhiều giải pháp nhằm khuyến khích người dân tham gia quản lý sử dụng rừng một cách hiệu quả như: đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng phát triển lâm nghiệp, hỗ trợ các hoạt động lâm sinh, cho vay vốn với lãi suất thấp,...

Ở Việt Nam, trước năm 1986 chỉ công nhận 2 đối tượng quản lý sử dụng rừng hợp pháp là lâm trường quốc doanh và hợp tác xã. Vì vậy, việc phát triển rừng trong giai đoạn này ít mang lại hiệu quả, đặc biệt là đối với phát triển kinh tế của những người dân sống gần rừng. Từ sau năm 1986, Việt Nam bắt đầu thực hiện đổi mới về tư duy phát triển kinh tế trong đó có sự thay đổi tư duy về quản lý sử dụng rừng. Trong giai đoạn này, Nhà nước khuyến khích các thành phần kinh tế khác tham gia các hoạt động phát triển rừng và thể hiện cho sự đổi mới đó là hàng loạt các văn bản pháp luật có liên quan được ra đời như: Quyết định số 1171 LN/QĐ ngày 30/12/1986 về quy chế quản lý 3 loại rừng và tiến hành phân cấp quản lý rừng, chuyển dần từ cơ chế bao cấp sang cơ chế tự chủ sản xuất kinh doanh và từ sản xuất tự cấp tự túc sang sản xuất hàng hóa; Thông tư liên Bộ số 01/TT/LB hướng dẫn việc giao rừng và đất để trồng rừng cho các tổ chức, cá nhân sử dụng vào mục đích lâm nghiệp; Nghị định số 02/CP ngày 15/1/1994 về giao đất lâm nghiệp cho tổ chức, hộ gia đình, cá nhân sử dụng ổn định lâu dài vào mục đích lâm nghiệp; Nghị định 163/NĐ-CP, Bộ Nông nghiệp và phát triển nông thôn và Tổng cục Địa chính đã ra Thông tư liên tịch số 62/2000/TTLT/BNN-TCĐC ngày 06/6/2000, đề ra những quy định về thủ tục giao đất, cho thuê đất, cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất lâm nghiệp và tổ chức thực hiện giao đất, cho thuê đất lâm nghiệp,... Trong giai đoạn này rừng được gắn với chủ sở hữu cụ thể và nhà nước không ngừng từng bước có